

Zsódi Viktor tartományfőnök prédikációja Adamát Lajos tanár úr gyászmiséjén:

Kedves Rokonok, Rendtársak, Munkatársak, egykori és mostani Diákok!

Kedves Gyászoló!

A gyász csendjében mintha megállna az idő. Ebben az időtlenségben kitágul az emlékezés tere és megjelennek előttünk Adamát tanár úr életének fontos helyszínei: a budapesti gimnázium folyosói, a kecskeméti informatika labor, a mosonmagyaróvári kápolna és a magyaróvári diákothron falai, ahol oly sok fiatal számára teremtett otthont és adott lelki irányt. Ezek mind egy-egy sort, egy-egy történetet őriznek róla. Bár ezek a helyek az ő személye által összefüggésbe kerülnek, mégis úgy érezzük, a rendszer hirtelen összeomlott. A „zuhanó testek” fizikája, amelyet a tanár úr oly precízen kutatott diákként, most fájdalmas valósággá vált: a test elindul az anyaföld felé, és mi tehetetlenül állunk a gyász súlyos gravitációjában.

Fáradtak vagyunk, és terhek alatt görnyedünk. Olyan embertől búcsúzunk, aki nemcsak tanított, hanem tartást adott, a gondolkodás különleges szemléletét. Olyan úrt hagy maga után, amelyet egyik tanítványa így öntött szavakba:

„szerény, rendszerszinten gondolkodó ember volt, nemcsak tantárgyakat tanított, hanem gondolkodást, világlátást, tartást.”

Lajos atya egész élete a dánieli „bölcsek” és a mátéi „kicsinyek” feszültségében telt, és ebben az egységben vált teljessé. Matematikus és fizikus volt, a számítástechnika tanítás egyik hazai úttörője. A világ szemében ő a „bölcsek és okosak” közé tartozott, aki már tizenévesen a Fortran programozási nyelv rejtjelmeit magyarázta. Mégis, a mai evangéliumban Jézus éppen azért dicsőíti az Atyát, mert a lényegyet elrejtette a gőgösek és okosak elől, és a kicsinyeknek nyilatkoztatta ki.

Ferenc pápa fontos levelet írt nekünk, piaristáknak a rend négy századik évfordulójának ünnepére, melyben megerősíti mindezt:

“Ti nem más nagyságra alapítottatok, mint a kicsinység nagyságára, nem más magaslatra, mint a leereszkedésre, ami Krisztus érzelmeibe öltöztet és az isteni Igazság munkatársaivá tesz titeket, gyermekekké a gyermekekkel és szegényekké a szegényekkel.”

Lajos atya megértette ezt a titkot. Nem ragadt le a bitek és bájtok világánál. Tudta, hogy a krisztusi algoritmus nem a képernyőn, hanem a lélekben fut. Ahogy az ezüstmiséje alkalmával oly bölcsen megfogalmazta:

„A szemlélet az, ami tulajdonképpen megmarad az emberben, mert az adatok ki fognak esni, de ha van egy megfelelő szemlélete, akkor azzal mindig jól fogja látni a világot.”

Ez a „megfelelő szemlélet” nála az Istenre irányult. „Eltöprengő egyéniség” volt, akinek csendességében mindig ott bujkált a derű. Nemcsak könyvet írt a Turbo Pascal programozási nyelvről, hanem sorsokat „programozott” újra az irgalom és a figyelem által. Képes volt arra a pedagógiai nagyszerűségre, hogy partnernek tekintse a rábízottakat.

Ez a nyitottság elkísérte egész életében. Megőrizte gyermeki kíváncsiságát, és lelkesen merült el a 3D nyomtatás modern világában. Ahogy a virtuális tervekből a gépek keze alatt valóságos test született, úgy formálta ő is a rábízott fiatalok jellemét, láthatóvá és kézzelfoghatóvá téve számukra az isteni szeretet láthatatlan tervét.

Egyik tanítványa emlékszik így vissza az egyik túrájukra:

„Máig él az emléke, hogy felnőttként, társként kezelt bennünket, gondolkodó, szabad emberekként. Az, ahogy partnerként tekintett ránk, megmaradt bennem.”

Ez az alázat tette őt naggyá. Volt benne bátorság vitatkozni, és volt benne bátorság beismerni, ha tévedett.

A mai evangélium egyik legszebb, de akár a legfélreérthetőbb képe az iga. Sokan a rabszolgaság szimbólumát látják benne, de tudjuk: az iga arra szolgál, hogy ketten *együtt* húzzák a terhet. Amikor Jézus azt mondja: „Vegyétek magatokra igámat”, valójában azt mondja: „Lépjetek be mellém, és én húzom a nehezét!”

Lajos atya hivatása ez a közös igahúzás volt. Szigorú volt és igazságos, ha abban a fejlődés lehetőségét látta. Ahogy egyik tanítványa hálával mesélte:

„hitt abban, hogy többre vagyok képes, ez is az ő tanítása volt: ne elégedj meg azzal, ami éppen elég, ha benned több van.”

Mélyen hitt abban is, hogy a zene nem csupán hangjegyek sora: „Szerintem a zene lelkileg felszabadítja az embert” – mondotta. Az ő életében a zene és a matematika, az orgona és az IBM gép – vagy a 3D nyomtató rétegei – nem egymással szembenálló valóságok voltak, hanem az Isten dicsőségének különböző frekvenciái. Ahogy a kedves diákvers mondta róla: „...én tuningolnék egy IBM gépet.” De mi tudjuk, hogy Lajos atya valójában lelkeket „tuningolt” az örökkévalóságra.

Ezt a munkát maga az alapítónk, Kalazanci Szent József így jellemezte Tonti bíborosnak írt emlékiratában:

„Ez tudniillik a legméltóbb, a legnemesebb, a legérdemszerzőbb, a legjótékonyabb, a leghasznosabb, a legszükségesebb, a legtermészetesebb, a legészszerűbb, a legkedvesebb, a kegyelmekben leggazdagabb és legdicsőségesebb szolgálat.”

Jézus felszólítása: „Tanuljatok tőlem!” nem valamilyen tantermi magolást jelent. Ez tapasztalati úton megszerzett magatartás. Adamát tanár úr piarista pedagógus volt, mert nem választotta szét a szerepeit. Saját hitvallása szerint élt:

„Ha én tényleg szívvel-lélekkel csinálom a tanítást, akkor vagyok jó tanár, ha szívvel-lélekkel csinálom a papi feladatokat, akkor vagyok jó pap, és ha szívvel-lélekkel csinálom a szerzetesi dolgokat, akkor vagyok jó szerzetes.”

Ez a kalazanciusi hozzáállás igazolja, hogy „a nevelés nem egy foglalkozás, hanem megszentelt életünk küldetése, a piaristák negyedik szerzetesi fogadalmának tárgya”, ahogy ír erről rendünk Generálisi Kongregációja is.

Kedves Lajos! Köszönjük a hűségedet. Köszönjük, hogy megmutattad: a legmodernebb technológia sem ér semmit, ha nincs mögötte emberi tartás és isteni kegyelem. Köszönjük a chateket a tanári szobában, a hosszú trabantos utazásokat, a nagy beszélgetéseket és azt a rendíthetetlen hitet, amellyel a családjaink legnehezebb pillanataiban is mellettünk álltál.

Istenünk, te szent Fiad által fölemelted az elesett emberiséget. Kérünk, fogadd be Lajos atyát az örök boldogságba. Oda, ahol már nincs szükség programnyelvekre, sem precíz modellekre, mert a Te Szereteted nyelve mindent megmagyaráz.

Vigasztald meg a gyászoló családot és rendi közösségünket. Taníts meg minket is az Istenre való feltétlen ráhagyatkozásra, hogy mi is „kicsinyek” maradhassunk a Te országodban, felismerve, hogy az életünk igazi értéke nem az adatokban, hanem abban a lenyomatban van, amelyet mások szívében hagyunk. „E szolgálat odaadó gyakorlásától függ a keresztény társadalom megújulása” ahogy Kalazanci Szent József atyánk is vallotta.

Erősítsd bennünk a hitet, hogy Lajos atya most már színről színre látja arcodat, akit életével oly híven szolgált.

Adamát tanár úr, az angyalok kíséjének a Mennyei Atya szeretetébe, a csillagok fényessége kíséjének utadon. Ámen.